

Sajtóvisszhang a „Mi nyelvünk”-ről

Az „Erdészeti Lapok” szaklap nyelvveltségű írásokat is közöl, az Országos Erdészeti Egyesület az idei székesfehérvári vándorgyűlésre megjelentette dr. Grétsy László: A mi nyelvünk című kötetét.

Ez egyúttal nemcsak azt jelzi, hogy maga az erdő is költészet, nem csupán építőanyag, tűzre való fa, hanem esztétikai szépség, a népköltészet és műköltészet örökös és kifogyhatatlan ihletője, s nem is mellékesen: földünk tüdője. És jelez még valamit: a magyar erdőszakemberek műveltségi szintjét, kulturális igényét.

Apropó, székesfehérvári vándorgyűlés!

Az erdészeti szaklap a négy terepbeutató történetét is ismerteti. Megismerkedhetünk Székesfehérvár, Pákozd (A pákozdi csata), Mecsér pusztá, Soponya, Tács történetével, a váli vadaskerttel, s az elmondottak után az már természetes, ugye, hogy néhai jó Vajda János (Ady szavai) a Vaáli erdőben című versét is közlik.

Milyen kár, hogy a mi erdészeink csak kivételes esetekben juthatnak hozzá ehhez a laphoz.

Nincs pénz, az ebverte!

Sylvester Lajos

(Háromszék, erdélyi napilap)

Tudták-e, hogy a magyar erdészek szorgalmas, lelkes amatőr nyelv művelők és áldozatkész nyelvápolók, nyelvőrök? Egyáltalán nem kell restelkedniük, ha erről még nem hallottak, olvastak, hiszen jómagam is csak most, A mi nyelvünk című, Grétsy László nyelvészprofesszor nevével fémjelzett, szívet-lelket gyönyörködtető könyv kézbe vételekor értesültem a kuriózumról. E testes, államiságunk millenniumához méltó kötet ugyanis az „Erdészek a magyar nyelvért” elnevezésű, anyagi támogatásban is megnyilvánuló kezdeményezésnek köszönheti megszületését. A maga nemében páratlan, zavarba ejtően gazdag gyűjteményben megtalálható írónk, költőink anyanyelvünkről írt tudósítgatásának színe-java.

(Szímes RTV)

Grétsy László hatalmas munkával gyűjtötte egybe a rengeteg művet. Munkájához – ne feledjük el megemlíteni! – az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége is támogatást nyújtott. Hogy hiába tette volna? Talán nem.

Hisz nemcsak olvasmányt, különleges tematikájú szöveggyűjteményt készített, hanem hasznos kézikönyvet is. Ma, amikor alkalmi és hivatalos szónokok hada tolong a közéletben, kis és nagy ünnepekre kell beszédekkel előrukkolniuk polgármestereknek, helyi notabilitásoknak, minisztereknek, bizony jól jön egy ilyen sűgő. Csak fel kell lapozni, s máris válogatni lehet a jobbnál jobb idézetekből.

(Magyar Nemzet)

Ezért érzem nyelvvédő fegyverténynek, hogy a Tinta Kiadó megjelentette A mi nyelvünk című, majd félezer oldalas szemelvénygyűjteményét magyar íróknak, költőknek anyanyelvün-

ket dicsérő, méltató munkáiból. Meglepő, hogy a könyv az Országos Erdészeti Egyesület támogatásával jelent meg.

(Szabad Föld)

Mint ahogy az sem baj (sőt!), hogy mert mai nyelvészeink, könyvkiadóink önéletről – pénz, pénz, pénz! – belátható időn belül aligha láthatott volna napvilágot egy, a nyelvünket dicsérő-ünneplő félezer oldalas kötet, hát a hazai erdészek fogtak össze: ez egyszer ne fáultatással, hanem jeles írónk, költőink nyelv ihlette alkotásainak összegereblyéztetésével hagyjanak emléket a következő nemzedékeknek.

(Népszabadság)

Hurrá, vállalkozunk!

Egyre több erdőgazdaság keretein belül hallani olyan hangokat, hogy erdészeket is vállalkozói formában szeretné az erdőgazdaság foglalkoztatni. Persze erre még kialakult formáról nem hallottam, de ezért hadd szabadjon rövid eszmefuttatást végeznem a témában. A gazdaságok vezetősége már nagyon korán rájött arra, hogy a legnagyobb kiadásokat a dolgozók munkabére adja, melyeken spórolni nagyon nehéz és egy bizonyos összeg alatt nem is lehet. Ezért kezdték már a rendszerváltás után a fizikaidolgozó-állományt a legminimálisabb szintre (több helyen nullára) csökkenteni, mert így olyan kiadások alól mentesültek, amelyek a munkabérek terén óriási megtakarításokat eredményeztek. Arra senki nem gondolt, hogy azok között a dolgozók között voltak olyan munkások, akik az erdőn éltek le az életüket és a kisujjukban volt az összes erdei munka. A munkájuk minősége is az erdőt szolgáltatta. Ezek után az erdészekre bízták, hogy hozzanak vállalkozókat a munkákra, mert ugye csak ezeknek a munkásoknak az elvégzéséből van az erdőgazdaságoknak is bevételük. Ekkor alakult ki az, hogy a tsz-traktoros faki-termelő vállalkozó lett, a munkanélküli bányászából, kohászból erdőművelő, és bár nem értett hozzá, de az erdősz nagy türelmének és jó oktató voltának köszönhetően 10 év alatt végre elmond-

hatjuk, hogy kineveltünk néhány jó brigádot, míg a valóban erre képzett szakemberek (erdészeti szakmunkások) zöme eltűnt az erdőből.

Most, hogy már elfogyott a leépíthető fizikai dolgozók hada, áttelődött a figyelem az erdészek körére. Egy ideig csak a kerületnagyságokat növelték a csillagos égig, nem foglalkozva avval, hogy szegény embernek mennyi munkát adnak, és ezt el tudja-e végezni, esetleg még egy kicsit tetézték munkáját a vadászattal is, hogy ne legyen se éjjele, se nappala. Mindezt persze olyan fizetésekor, hogy otthon már a család zűgölődött. Erre most beállítanak hozzá, hogy legyen vállalkozó, mert akkor már ő sem terheli a vállalati büdzsét a munkabérével. Persze a becsületes erdősz addigra annyira elszegényedett, hogy csak annyit tud kérdezni, hogy: miből? No, de most próbáljuk megnézni, mire kell ez a pénz. Miközben az erdészek fizetését nem, csak a feladataik mértékét növelték, az alatt a vezetőik pénze a többszörösére emelkedett. Ha még az erdősz vállalkozó lenne, akkor az ő munkabére is felszabadulna. Ha csak a havi illetményeket vesszük figyelembe, akkor látható, hogy egy mérnök fizetése 2-3 erdősz fizetését teszi ki. Hol itt a takarékoskodás? A mai viszonyok között több a mérnök a gazdaságoknál, mint az erdősz. Ezt az urak az egyre növekvő feladataikkal magyarázzák, mi-

közben ugyanezt az erdésznél észre sem vesszük.

Térjünk vissza az erdész vállalkozására. Tudjuk, hogy ez már működő dolog, hiszen sok kolléga végzi a magán-erdők a magánerdők feladatainak intézését vállalkozásban. Tehát nem újkeletű dolog, és véleményem szerint minden jó erdész ezt el is tudná végezni. Azonban itt most akad egy bökkenő. Ha ugyanis az erdész elvállalja egy erdőterület erdészeti munkájának az irányítását az éves tervek készítésétől kezdve az összes munka megszervezésén és kivitelezésén át az eladásig, akkor mindek oda egy teljes erdőgazdasági apparátus, akik láttatni fogják az elvégzett munkákat, elszámolják a bért és beszedik a pénzt. Hol itt a létszám-racionalizálás? Ehhez elegendő lenne az erdőfelügyelőségek néhány fővel való felfejlesztése, mint ahogy azt a vadgazdálkodásban tették. Az erdőfenntartási járulék kérdését kellene központilag megoldani. Az erdészek pályázat útján nyernék el bizonyos területek kezelésének jogát és kész. A felügyelőség erdőtervezési irodákat bízna meg az erdőtervek elkészítésével, akár azt is vállalkozói formában, illetve megnövekedne a fakereskedők köre is, akik az erdészeket járva vásárolnák fel a faanyagot.

Tudom, most sok emberben ezek a sorok megütöztetést keltenek, és mindenki azt gondolja, hogy ez az ember nem normális. Ha mégis belegondolunk, ez már működik a magán-erdőbirtokosoknál, miért ne működne ez az állami területeken. Itt az lenne a különbség, hogy az esetleges hasznot az állam kasszírozná be. Akkor sok vezető beosztású személy vakarhatná a fejét, nem mindegyik tudna versenyezni az erdészeivel szakmai téren, pedig a verseny itt egyenlő esélyes lenne. Még azt is el tudnám képzelni, hogy néhány rátermett vezető összefogva régi erdészeit, egy olyan vállalkozást indít, ahol ez a társaság nagyobb terület kezelését vállalná fel.

A másik oldalról valószínűleg az a támadás érne, hogy a mérnökök ellen vagyok. Nos, erre nagyon egyszerű a válaszom, hogy magam is mérnök vagyok, de akár a tő mellett is megállom a helyem. Ha az általam felvázoltak működnének, akkor én is egyenlő eséllyel indulnék a munkák megszerzésében, hiszen a tudásunk lenne a mérce.

Azt is tudom, hogy ez a rendszer nem feltétlenül válna az erdő javára,

hiszen minden erdész célja az lenne, hogy minél több hasznot termeljen ki. Ez igaz, de nézzünk körül most a házunk táján. A jelenlegi rendszerben az erdőgazdaságok is nyereségorientált vállalatok. Az ÁPV Rt. minden évben kiadja erdőgazdaságokra vetítve, hogy milyen éves eredményt kell produkálniuk, és egyáltalán nem foglalkozik avval, hogy milyen úton-módon teszi ezt. Persze a vállalatok vezérigazgatói is ezt fogják kihajtani a beosztottakból és így átvitt értelemben az erdőből, hiszen az ő székük forog kockán egy rossz év végi mérleggel, hiszen minden bizonyos keretszámokhoz van kapcsolva. Itt azért szeretnék a vezérigazgatók pártjára állni, hiszen az ő állásukat nemcsak az erdőgazdaság mindenkori gazdasági helyzete, hanem a változó politikai helyzet is ingattá teszi. A piacgazdaság nem fogadja el a szociális indokokat. A baj csak egyedül az, hogy a fa mögött már nem látják meg az erdőt. Kérdelem én, itt akkor nem a rablógazdálkodás érvényesül? A nagy öregek már évszázadokkal ezelőtt megmondták, hogy

amit kiveszünk az erdőből, azt vissza is kell tennünk. Csak így érhetünk el tartamos gazdálkodást. Ehhez viszont jó és állandó szakemberekre van szükség kinn az erdőn és nem az irodákat megtöltő, a bürokráciát erősítő emberekre.

Van alkalmam beszélni sok idős nyugdíjas erdésszel, akik egész életüket az erdőben éltek le, és mindannyian azt mondják, hogy az erdésznek már megszűnt a varázsa, a mai viszonyok között semmi pénzért nem csinálnák. Az erdőnek állandó jó felkészültségű kezelőkre van szüksége, akik nemcsak egy részlet fakitermelését vagy telepítését, felújítását tudják levezetni, hanem az erdő történelmét is ismerik, és minden fát ismerősükként üdvözölnek. Hát kedves vezetők, kérem gondolkozzanak el ezen, és javasolom, inkább becsüljék meg ezeket az embereket, mert ha egy vállalatnál elfogynak a beosztottak, akkor a végén már a főnöknek kell dolgozni!

Erdész üdvözlettel:

Tesch Tamás

Nyugdíjasok a közért

Az Erdészeti Lapok június számához mellékelte „Vita az erdőről” kiadvány készletet arra, hogy a lakóhelyemen és a szomszédos község területén végzett tavaszi fásításról hírt adjak.

Az itt élő nyugdíjas erdész és nyugdíjas hivatásos vadász szorgalmazására a Vasvári Erdészeti Igazgatóság hirdetése nyomán Gencsapáti község önkormányzata 300 db, Perénye község önkormányzata 200 db lucfenyőcsemetét rendelt a községek közterületeinek fásításához.

Április 12-én a községek belterületén fiatalok serénykedtek, ültették a facsemetéket. Kovács Attila tanár irányítása mellett a szombathelyi Herman Ottó Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet érettségi előtt álló vadásztanulói – gyakorlati oktatás keretében – nyújtottak segítséget a két községnek.

A fásítást a községek belterületein, sportpálya, temető, játszótér környékén végezték. Munkájukkal bebizonyították, hogy tanulmányaik során nemcsak a vadászati ismereteket sajátították el, hanem az erdészeti tudományok terén is jártasságra tettek szert.

A községek lakosai méltán bízhatnak abban, hogy a diákok által ültetett csemeték szépen díszlenek majd. Lombozatuk felfogja a szálló port, a gépkocsik által kibocsátott kipufogógázt, elnyeli a szén-dioxidot és ózondús levegővel árasztja el környezetét. Felnöve megtörik a kellemetlen szél erejét, felfogják a nagy mennyiségű csapadékot, elárasztástól megvédve a környezetet. Nem utolsósorban kellemes esztétikai benyomást keltenek – főleg télen –, amikor zöldellő koronájukkal emelik a községek képét.

A két község önkormányzata, megköszönve a diákok munkáját, a helyi „Hírmondó” útján fordult a lakossághoz, kérve, hogy a tanulók által ültetett fácskákat gondozzák, védjék meg a vandál pusztítóktól.

A leírtakból is megállapíthatjuk, hogy az erdész az életét a fa, az erdő nevelésének, szeretetének szenteli. Ettől az érzéstől a haláláig nem szabadult, hanem amíg ereje engedi, lehetőségei szerint cselekszik a természetért, az ország faállományának neveléséért.

Schalkház Lipót
alpolgármester